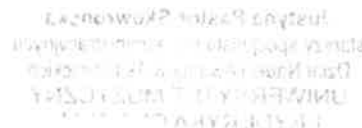

prof. dr hab. Anna Fabrello
a.fabrello@amuz.gda.pl
Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku

Gdańsk, 10.03.2026 r.

Recenzja pracy doktorskiej Pana mgra Wang Lei

Zleceniodawca recenzji

Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Zlecenie podjęte na podstawie nowej ustawy z 20 lipca 2018 r. – decyzja o wyznaczeniu mojej osoby w roli recenzenta rozprawy doktorskiej mgra Wang Lei (pismo nadesłane przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej – dra hab. Jarosława Wróblewskiego, prof. UMFC).

Ocena przedstawionej do recenzji pracy doktorskiej wraz z jej opisem

Praca doktorska pt. „Studium porównawcze chińskiej i rosyjskiej pieśni artystycznej na przykładzie wybranych utworów”, składa się z dzieła artystycznego oraz jego opisu.

Dzieło artystyczne (nagranie CD) zawiera:

Michaił Glinka

1. *Skowronek* op. 12 nr 10
2. *Nie śpiewaj przy mnie, urodziwa* op. 6 nr 5
3. *We krwi goreje ogień pożądania* op. 6 nr 2
4. *Pamiętam cudowną chwilę* op. 6 nr 4

Siergiej Rachmaninow

1. *Sen* op. 4 nr 3
2. *Tak dobrze tu* op. 21 nr 1
3. *Wiosenne wody* op. 14 nr 11

Huang Zi

1. *Kwiaty, ale nie kwiaty*
2. *Trzy życzenia róży*

3. *Nostalgia*
4. *Wiosenna tęsknota*

Zhao Jiping

1. *Ciche myśli nocą*
2. *Guan Ju*
3. *Cnoty milczącej orchidei*

Wykonawcy:

Wang Lei – tenor

Wojciech Pyré – fortepian

Tian Kun – fortepian

Ludmiła Hladkaya – skrzypce

Ewa Lasocka – realizator dźwięku

Ocena dzieła artystycznego

Doktorant zaprezentował siedem pieśni z rosyjskiego repertuaru oraz siedem pieśni chińskich. Listę rosyjskiej liryki wokalne otwierają kompozycje Michaiła Glinki.

Skowronek op. 12 nr 10

Po niezwykle subtelnym, instrumentalnym wstępie, pojawia się głos tenorowy, który nieco w kontrze do delikatnego „śpiewu skowronka”, objawia się w postaci ciemnego i dojrzałego koloru. Cała narracja jest spójna, prowadzenie głosu przez Doktoranta przejmujące. Gęste zabarwienie głosu i świadome *legato* sprawiają, że słuchacz może odnieść wrażenie, iż tęsknota tytułowego bohatera wyrażana jest poprzez łkanie. Zabieg ten jest bardzo poruszający, a uczucie nostalgii i pragnienia jeszcze bardziej emocjonalny.

Nie śpiewaj przy mnie, urodziwa op. 6 nr 5

Prosta, powściągliwa pieśń zarówno w swej konstrukcji, jak również emocjonalności, jakże inna w odróżnieniu do kompozycji Rachmaninowa, który również napisał pieśń do wiersza Puszkina. Doktorant w sposób naturalny porusza się w prozodii melodii, jego frazy są prowadzone w sposób naturalny, z poszanowaniem tekstu muzycznego i jego oznaczeń dynamicznych.

We krwi goreje ogień pożądania op. 6 nr 2

Forma tej pieśni miłosnej oparta jest na walcu. Kolejny utwór Glinki mówiący o namiętności, ubrany w formę eleganckiego tańca. Zabrakło mi tu jednak zróżnicowania dynamicznego między zwrotkami (wedle zapisu nutowego powinno nastąpić *piano* w drugiej części). Doktorant jednak pozostał w dynamice zaproponowanej w pierwszej zwrotce, zabrakło tym samym różnorodności w warstwie emocjonalnej.

Pamiętam cudowną chwilę op. 6 nr 4

Ostatnia pieśń Glinki, która znajduje się na płycie ma bardziej złożoną formę. Ta wielowymiarowość uczuciowa została doskonale przedstawiona poprzez różnice dynamiczne. Wewnętrzne rozdarcie bohatera lirycznego opowiedziane historią na przestrzeni lat, od spotkania ukochanej po raz pierwszy, aż po obecną chwilę. W wykonaniu Doktoranta pieśń ta nabiera duchowego wymiaru, który urasta w mojej ocenie do *hymnu miłości*.

Kolejne kompozycje, które znajdują się na płycie to pieśni Siergieja Rachmaninowa.

Sen op. 4 nr 3

Kompozycja Rachmaninowa do słów Heinego Henricha jest poruszającą pieśnią mówiącą o tęsknocie za rodzinnymi stronami. W tym krótkim, 22-taktowym utworze, zawarte są nostalgia, żarliwość i jednocześnie bezsilność. Doktorant w sposób przemyślany operuje czasem w muzyce Rachmaninowa, pozwala sobie na zatrzymania i podkreślenie ważnych zapewne dla niego słów (*kraj, priekrasen*). Zabiegi te pozwalają na uwypuklenie związków i bliskości ze swoją ojczyzną.

Tak dobrze tu op. 21 nr 1

Ta niezwykle trudna pieśń stanowi wyzwanie nie tylko dla głosów tenorowych, ale również dla sopranów. Doktorant znakomicie oddał nie tylko klimat odurzenia pięknem otaczającego krajobrazu, ale również bardzo dobrze poradził sobie z technicznymi trudnościami w tym utworze, szczególnie z wykonaniem dźwięku *h²*. Dźwięk ten wprawdzie nie jest wykonany w dynamice *pp* (wedle zapisu nutowego), jednakże przy takim tembrze oraz nasyceniu gatunku głosu, możliwe byłoby to zapewne tylko zaśpiewanie falsetem. Doktorant wykonał tę frazę na znakomitym podparciu, bardzo dobrą intonacją oraz co najistotniejsze – wiarygodnym i przejmującym przekazem.

Wiosenne wody op. 14 nr 11

Blok pieśni Rachmaninowa zamyka ekspresyjna pieśń *Wiosenne wody*. Kompozycja ta stanowi przede wszystkim wyzwanie dla pianisty, z którym pan Wojciech Pyrc poradził sobie znakomicie. Słysząc u obu artystów, w jaki sposób nadejście wiosny zmienia energię wokół. Słyszalne jest to zarówno w zmieniającej się dynamice, jak i w wyraźnej artykulacji partii fortepianu oraz w głosie śpiewaka.

Listę kompozycji chińskich otwierają pieśni popularnego w Chinach kompozytora Huanga Zi.

Kwiaty, ale nie kwiaty

Jest to prosta pieśń pod względem budowy oraz rozwiązań harmoniczych, całość zapisana w dynamice *piano*. Estetyka prowadzenia dźwięku zaproponowana przez Doktoranta oddaje oniryczny charakter utworu. To, co szczególnie przykuwa uwagę to piękne *legatowe* prowadzenie fraz, podobnie jak w utworach rosyjskich.

Trzy życzenia róży

Pieśń wykonano z towarzyszeniem skrzypiec, które delikatnie snują się i sprawiają wrażenie ulotności. W podobny sposób głos Doktoranta odbiera ten sposób prowadzenia dźwięku i rozpoczyna pierwszą frazę, melodia wzrasta, a wraz z nią dynamika, by uzyskać kulminację z żarliwością chwytającą za serce. Ten utwór w wykonaniu Doktoranta stanowi o jego dojrzałości emocjonalnej i doskonałym warsztacie wokalnym.

Nostalgia

Podobnie jak poprzedni utwór, również ta pieśń przepełniona jest tęsknotą i nostalgią (o czym mowa w tytule). Słysząc wyraźnie, jak Śpiewak znakomicie czuje się w narodowym repertuarze, jakby ta tęsknota za krajem była wpisana w jego muzyczne DNA.

Wiosenna tęsknota

Zdecydowanie jest to najbardziej rozbudowana pieśń spośród przedstawionego repertuaru Huanga Zi. Utwór rozpoczyna partia fortepianu, która niejako imituje krople padającego deszczu, na kontrze tychże dźwięków pojawia się głos. Prowadzenie frazy przez Śpiewaka jest nasycone barwą. Każda wypowiedź jest świadomie zobrazowana, opisując wygląd kobiety. Poprzez bardzo dobrą kontrolę oddechu wyraźnie słysząc emocjonalny stosunek do opisywanej postaci.

Kolejne chińskie kompozycje na płycie to trzy pieśni kompozytora Zhao Jipinga.

Ciche myśli nocą

Pieśń utrzymana jest w eterycznym kimacie, typowym dla chińskiej pieśni artystycznej. Mowa o bohaterze, który spoglądając na księżyc wspomina swój rodzinny dom, co wpisuje się w typową symbolikę chińskiej pieśni artystycznej. Słuchacz ma wrażenie, że uczestniczy w tym pozaziemskim procesie wraz ze Śpiewakiem. Utwór kończy magiczne *diminuendo* w wykonaniu Doktoranta.

Guan Ju

W przeciwieństwie do poprzedniej pieśni, pełnej melancholii i ulotności, w tym utworze nasączonym emocjami i żarliwością, Doktorant pokazuje cały swój wachlarz uczuć. Punkt kulminacyjny pieśni, gdzie wybrzmiewa *forte*, zdecydowanie bardziej przypomina estetykę liryki rosyjskiej, gdzie Doktorant na dobrym podparciu prowadzi gęste zabarwienie frazy.

Cnoty milczącej orchidei

Ostatni utwór na płycie wyróżnia się na tle pozostałych pieśni chińskich. Słychać tu współczesne rozwiązania harmoniczne, zbliżone bardziej do muzyki filmowej. Tu Doktorant w sposób malarski przedstawia delikatny zapach kwiatu orchidei, maluje krajobrazy, kreśląc je jako meandry życia.

Doktorant dysponuje głosem tenorowym o ciemnej barwie. Jego głos jest wyrównany w całej skali, brzmi znakomicie zarówno w górnym, jak i w niskim rejestrze. To, co wyróżnia Artystę to wysublimowane podejście do dynamiki, co słychać doskonale w pieśniach chińskich, ale również w repertuarze rosyjskim. Pan Wang Lei jawi się jako artysta dojrzały i świadomy, jego interpretacja i indywidualne podejście do estetyki i interpretacji zaprezentowanych pieśni są wyróżniające.

Ocena opisu dzieła artystycznego

Opis dzieła artystycznego składa się z czterech rozdziałów. We Wstępie Doktorant wyjaśnia pomysł na zestawienie pieśni rosyjskich z pieśniami chińskimi i argumentuje go koniecznością wzbogacenia tej materii, by jeszcze lepiej móc w przyszłości być świadomym wykonawcą oraz pedagogiem.

W pierwszym rozdziale dowiadujemy się o rozwoju sztuki wokalnejszarówno w Rosji, jak i w Chinach. Przytaczając rozwój rosyjskiej pieśni, Autor wymienia pionierów tego gatunku, klasyfikuje podział na pieśni miejskie i ludowe, wymienia skład obsady (instrumenty), nakreśla tematykę i warstwę emocjonalną utworów. W przypadku rozwoju pieśni chińskiej, Doktorant zwraca uwagę na styl ludowy, z którego wywodzi się pieśń artystyczna, jednocześnie podkreśla, jak wielki wpływ na styl i ostateczny kształt miał styl zachodni.

Drugi rozdział zawiera informacje o kompozytorach zarejestrowanych na nośniku elektronicznym pieśni (Glinka, Rachmaninow, Huang Zi, Zhao Jiping). Dobrym pomysłem było zamieszczenie w formie tabeli zarejestrowanych pieśni. W opisie znajduje się rok powstania, autor tekstu, pierwszy wykonawca oraz wykonawcy współcześni. Ciekawie prezentuje się tabela w przypadku kompozytora Huanga Zi, który nie tylko skomponował swoje utwory, ale był także pierwszym wykonawcą swoich pieśni.

Rozdział trzeci to porównanie cech twórczych rosyjskich i chińskich pieśni artystycznych. W tej części pracy znajduje się zestawienie specyfiki tematyki podejmowanej w pieśniach oraz porównanie cech kompozytorskich, takich jak: rytm, ozdobniki, harmonia. Porównano również charakterystykę partii fortepianu, zwracając uwagę na połączenie liryzmu z dramaturgią, budowanie napięcia i nastroju, połączenie liryzmu z opisowością (obrazowanie). Na końcu tego rozdziału znajduje się istotny podrozdział dotyczący języka chińskiego w pieśniach artystycznych. Bardzo przejrzyste przedstawiono zasady wymowy języka chińskiego, co może być cennym materiałem dla europejskich wykonawców, którzy będą chcieli zmierzyć się z tą niezwykle trudną materią.

Ostatni rozdział to bardzo rzetelna analiza formalna wykonywanych pieśni. Autor rzeczowo i skrupulatnie rozkłada wręcz na czynniki pierwsze zarówno tekst muzyczny, jak również poezję. Z dużą estymą podchodzi Doktorant do związku między muzyką a tekstem, wnikliwie dochodzi do budowania napięcia i wyjaśnia swój punkt ostatecznej interpretacji. Doktorant podaje również wskazówki techniczne, które w jego opinii mają ułatwić osiągnięcie danego celu – bądź interpretacyjnego, bądź technicznego.

Opis dzieła artystycznego jest przejrzysty i czytelny pod względem merytorycznym i metodologicznym. Szeroki dobór wykorzystania literatury przedmiotu oraz materiału muzycznego mają swoje odbicie w końcowych wnioskach i analizie. Zdarzają się literówki, drobne błędy językowe, jak chociażby wielokrotne użycie pleonazmu „geneza powstania”.

Konkluzja

Dzieło artystyczne wraz z jego opisem pt. „Studium porównawcze chińskiej i rosyjskiej pieśni artystycznej na przykładzie wybranych utworów” stanowi ciekawy i wartościowy wkład w badaniach nad dialogiem międzykulturowym w muzyce. Doktorant wykazał umiejętności nie tylko artystyczne, ale pokazał również proces samodzielnego poszukiwania i analizowania materiału muzycznego.

Pracę doktorską Pana Wanga Lei oceniam jako odpowiadającą wymaganiom rozprawy doktorskiej zgodnie z art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.). Wnoszę o dopuszczenie Doktoranta do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

prof. dr hab. Anna Fabrello

